

Prevenција: "BOLJE SPRIJE ITI NEGO LIJE ITI"

Provoditelj: OŠ "Ljudevit Gaj"

Godina provedbe: 2022

Kratki opis programa

Program se intenzivno provodi s učenicima 7. razreda u Mjesecu borbe protiv ovisnosti (15. studenog-15. prosinca) kroz pedagoške radionice i anonimni anketni upitnik o uzrocima i posljedicama zlouporabe sredstava ovisnosti te povratnu informaciju roditeljima na roditeljskom sastanku uz podjelu edukativnog materijala.

Sažetak programa

- kod učenika treba buditi interes za afirmaciju zdravog stila života: sportske aktivnosti, rad u izvannastavnim aktivnostima, školskoj zadruzi, izleti u prirodu, pješerenje, vožnja biciklima, učešće u KUD-ove i slične izvanškolske družine. Poticanje zanimanja mladih za ta područja pomaže im da svoje mladenečke potrebe za pokazivanjem i zauzimanjem položaja u društvu ne usmjere na put eksperimentiranja drogama.
- preventivnu program provedu isključivo radi promicanja spoznaja: o zdravoj obitelji, o sposobnosti rješavanja problema, o razvijanju samopoštovanja, o pomoći u životnim opredjeljenjima, o socijalnoj potpori, o poboljšanju kvalitete življenja, o motivaciji za zdrave stilove življenja, o pravilnom organiziranju slobodnog vremena te o kvalitetnoj ponudi sportskih i drugih sadržaja.
- educirati roditelje kako bi što ranije, zajedno s učiteljima, otkrili i riješili nastale probleme njihove djece i to posebice o temama kao što su: zdrava i skladna obitelj, utjecaj odgojnih postupaka roditelja na uzimanje sredstava ovisnosti, prepoznavanje simptoma koji upozoravaju na uzimanje sredstava ovisnosti te u konačnici pojavu raširenosti konzumacije na našim prostorima.

1. Županije provedbe

Brodsko-posavska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 11.9.2022.

Datum završetka: 20.12.2022.

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici

da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

S roditeljima učenika

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provedenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: OŠ "Ljudevit Gaj" Lužani

Godina u kojoj se program provodio: 2022.

Broj obuhvaćenih korisnika: 25 učenika 7. razreda i njihovih roditelja

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Originalni program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet: /

7. Razina preventivnih intervencija

Univerzalna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Škola

9. Rizici i zaštitni čimbenici na koje program cilja

Rizici i čimbenici: prisutne predrasude osobito u području:

- riziku na konzumaciju obzirom na potpunu ili nepotpunu obitelj,
- materijalni status obitelji, te djelomično obrazovnu razinu roditelja,
- zabludu o povećanoj razini odgovornosti obzirom na kronološku dob djece,
- dostupnosti droga na našem području
- „opravdanosti“ razloga za konzumaciju...

Zaštitni čimbenici: bolja obaviještenost osviještenost učenika i članova njihovih obitelji, unaprijeđivanje i zaštita mentalnog zdravlja djece

10. Procjena potreba

Način provedbe:

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati mišljenja i stavove učenika 7. razreda prema sredstvima ovisnosti. Dobiveni rezultati ukazuju da iako je u prevenciji kod jednog dijela učenika u nekim područjima došlo do promjena stavova ipak su još uvijek prisutne predrasude osobito u području:

- riziku na konzumaciju obzirom na potpunu ili nepotpunu obitelj,
- materijalni status obitelji, te djelomično obrazovnu razinu roditelja,
- zabludu o povećanoj razini odgovornosti obzirom na kronološku dob djece,
- dostupnosti droga na našem području
- „opravdanosti“ razloga za konzumaciju, zakonskoj regulativi...

Istraživanje je pokazalo da je u ovoj skupini ispitanika manje prisutno eksperimentiranje djece s cigaretama, ali ne i s alkoholom (32% ga je konzumiralo nekoliko puta. Potrebno je voditi računa da su povećani rizici na konzumaciju u kasnoj adolescenciji obzirom na poljuljan sustav vrijednosti, trenutno relativno nisku razinu samopouzdanja učenika te mogući pritisak vršnjaka.

Bez obzira na obrazovnu razinu roditelji mogu biti uspješni u prevenciji ukoliko prakticiraju efikasne odgojne stilove. U odgoju ove skupine djece (prema njihovoj procjeni) prisutni su i nedjelotvorni roditeljski odgojni stilovi „topli i popustljivi“ 56%, te „hladni i popustljivi“ 9%, „hladni i strogi“ 9%, samo kod 22% obitelji poželjan autoritativni stil. Poznato je da „AUTORITATIVNI“ odgojni stil u kojem roditelji postavljaju jasna pravila ponašanja djeteta, ali uz objašnjenja; gdje postoji kontrola u kojoj se poštuje osobnost djeteta odgaja neovisnu, samopouzdanu djecu, s boljim akademskim uspjehom koja imaju zdrav socijalni razvoj i otporna su na rizike koji proizlaze iz druženja s vršnjacima dok popustljivi roditelji koji odobravaju sve djetetove postupke odgajaju nezrelu djecu koja se slabije snalaze u susretu s izazovima.“ Roditelj mora imati snagu reći „NE!“ kada je to potrebno.

Dobro je imati na umu da je danas droga relativno jeftina jer je laka za dobiti, a time i dostupnija svojoj djeci bez obzira na ekonomski status obitelji. Suprotno mišljenje (prisutno kod 74% djece) može stvoriti osjećaj lažne sigurnosti od rizika neželjenog konzumiranja. Važno je znati da postoji i internetska prodaja što olakšava dostupnost. Također, dužnost je roditelja voditi brigu o kvaliteti slobodnog vremena djece. Osobni problemi djece u adolescentskoj dobi su često višestruki, a mogu biti uzrokom posezanju za sredstvima ovisnosti kao psihološkom potporom. O njima treba svakodnevno razgovarati jer nisu otišli na prvi pogled, a u svezi su sa :

A) RODITELJIMA: naj eš e navode: „nemaju razumijevanja za mene“ 52% „pomanjkanje razgovora“ 17% , kao i njihovo me usobno nerazumijevanje 39% koje naj eš e i uvjetuje i ukupno nerazumijevanje lanova obitelji pa se stvara dojam otu enosti u tim obiteljima.

B) ŠKOLOM: izraženi su „problemi vezani za školski uspjeh“ 35 % , „strah od ispitivanja“ 43 % , „preoptere enost školom“ 35% te u visokom % nepostojanje radnih navika 26%.

Smislenim planiranjem dnevnih i tjednih aktivnosti u enika, racionalnom organizacijom u enja, te održavanjem radne discipline ti bi se problemi svakako ublažili.

C) DRUŠTVOM: uz „usamljenost“ 22% i „razli ito stajalište u svezi s ponašanjem“ 22% tišti ih razaraju i „osje aj manje vrijednosti“ 48%, „osje aj nesigurnosti u društvu“ 22% te „neprihvata enost“ 30%.

D) PROBLEMI SA SAMIM SOBOM naj eš i su i tipi ni za adolescentsku populaciju: „nezadovoljstvo fizi kim izgledom“ 52%, „osobna neuspješnost“ 48%, te „nezadovoljstvo svojim osobinama“ 26% te „u estale sva e i sukobi“ 30%.

Iako je ova problematika složena 35% u enika ne bi u rješavanju problema zatražili pomo ili savjet od roditelja, ime se šalje poruka straha ili nepovjerenja prema roditeljima.

Iako gotovo polovina u enika (48%) procjenjuje da je Zakon o zabrani prodaje duhana i alkoholnih pi a osobama mla im od 18 godina djelotvoran praksa je pokazala da ga se zbog pomanjkanja kontrole još uvijek svakodnevno krši, pa kao takav sam po sebi nije mjerilo za sigurno odrastanje djece. Iako su to injenice otkako je Zakon na snazi osobno pozdravljam medijsku popra enost primjene i kontrole ovoga problema.

Upitani za opravdanost razloga zašto ljudi piju, puše ili uzimaju drogu u svakoj generaciji u enika varira tolerancija na opravdanost konzumacije. Iako se uo ava pozitivni pomak u stavovima u enika još uvijek u velikoj mjeri odobravaju sljede e „razloge“: „probat i kako to izgleda“ 39%, „dobro se osje ati“ 35%, „dobro se zabaviti“ 35%, „posti i bolje rezultate u športu“ 26%, „uklopiti se u društvo“, „dobro se naspavati“ 40%, i „opustiti se i biti manje napet“ 42%, što govori da je preventivno i kontinuirano potrebno posvetiti puno pozornosti ovoj problematici kako bi djeca razbila predrasude da je droga pozitivan stimulans koji život ini lakšim.

Iako 74 % u enika misle da su oni sami, a 87% da su njihovi roditelji dovoljno upoznati o štetnosti droga, u ovom podru ju znanja nikada dosta jer se na tržištu neprekidno javljaju nove; lako dostupne, a vrlo štetne droge (kao u obliku „osvježiva a zraka“). To su tzv. „proizvodi sljede e generacije“; e-cigarete, SNUS... Prema podacima Ureda za droge RH na prostoru Republike Hrvatske svakodnevno se javljaju nove sintetske droge ije djelovanje još nisu odgonetnuli ni najbolji stručni timovi, pa trovanja takvima sredstvima imaju i smrtni ishod.

U ovoj generaciji u enika 26% je došlo u kontakt s drogom, ali nitko ju nije probao.

injenica je da se djeca kre u i u društvu starijih vršnjaka pa je dobro prisjetiti se dobrih zaštitnih mjera, a to su: snažne i pozitivne obiteljske veze, roditeljsko nadgledanje dje jih aktivnosti i njihovih druženja, postavljanje jasnih pravila ponašanja i dosljedno pra enje njihovog provo enja te stvaranje snažnih veza s institucijama u koje su djeca uklju ena; škole, klubovi ...

Na pitanje „Što bi u inio da znaš da netko od tvojih prijatelja uzima drogu?“ najve i broj anketiranih u enika ve tradicionalno bi „razgovarao s njim i pokušao mu pomo i“ 43% ali to je pogriješan stav jer vršnjaci ne mogu biti terapeuti ve se i sami izlažu riziku da budu uklju eni u krug ovisnika.

Pohvalno je da bi se 22% u enika ohrabrilo i odlu ilo „obavijestiti njegove roditelje“ što treba pozdraviti jer naj eš e roditelj zadnji i (pre)kasno saznaje za najdelikatnije probleme svoje djece

Iako 52% u enika smatra samog konzumenta odgovornim za ovisnost, njih 26% odgovornost pripisuje roditeljima. Primjetno je da u obiteljskom odgoju kod djece izostaje povjerenje u figuru roditelja, osobito oca (svega 26% djece bi svoje najozbiljnije probleme povjerilo ocu!), ali i majke; 60% u enika ne bi joj povjerilo svoje najozbiljnije probleme pa se stvara dojam da su u percepciji obiteljske podrške odre enog broja u enika roditelji „u sjeni“. 17% djece bi svoje probleme povjerilo radije bratu ili sestri, a 13% djedu ili baki.

Samo 75% djece smatra da ih roditelji „poznaju potpuno“, a 35% „dovoljno“, a 22% „nedovoljno“ da bi na vrijeme mogli primijetiti da su „skrenuli s puta“. Je li i to „dovoljno“ zaista dovoljno? Zato je nužno je izgra ivati putove povjerenja izme u djece i oba roditelja.

Zabrinjava podatak da više od polovine, (57 %) djevoj ica i dje aka imaju iskrivljenu sliku o sebi i svijetu ime su izloženi faktoru mogueg rizika na traženje psihološke potpore u sredstvima ovisnosti.

Zbog toga je nužno poraditi na podizanju samopoštovanja djece kao i poruke da se do uspjeha dolazi

trudom i odricanjem jer su, najvjerojatnije, mediji kroz reklame nametnuli djeci sliku svijeta o „uspjehu bez truda“.

Važno je imati na umu da se i u našim prostorima rizik ovisnosti značajno proširuje; osobito na kockanje i klađenje, igre na sreću; brojne su zablude o mogućnostima velike novčane dobiti, ovisnost o rasulju – internetu, a osobito video igricama, zatim o televiziji i hrani (što i roditeljima i djeci nije dovoljno poznato i podcijenjeno je) kao i na prisutnost novih, na žalost lako dostupnih droga.

I na kraju; djeca u Brodsko-posavskoj županiji koja ima 110 kilometara državne granice već samom činjenicom da su tu četiri legalna granična prijelaza prema Bosni i Hercegovini, (kao i brojne mogućnosti ilegalnog prijelaza) su dodatno izložena riziku jer je trgovina drogom uz trgovinu oružjem najunosniji posao pa mogu postati laka meta preprodavača droga.

Lužani, studeni 2022.

Pedagoginja Višnja Boljfećić, prof.

Očekivani rezultati: Osnaživanje roditelja za odgovorno roditeljstvo

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima: 14

12. Ciljevi programa

Opis: Zdravo odrastanje u čitavoj populaciji

Specifični: Edukacija i osnaživanje učenika u rizičnim situacijama odrastanja

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Obitelj / roditelji

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Učenici 7. razreda i njihovi roditelji

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 100

15. Metode korištene u programu

Savjetovanje, Predavanje, Radionica

16. Program je evaluiran

ne

17. Vrsta provedene evaluacije

Ne

18. Metoda evaluacije

/

19. Evaluatori

20. Najvažniji rezultati evaluacije

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provedenja (HRK)

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK): 100

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK):

Drugi izvori (HRK):